

СЕКЦІЯ:
ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕКОВОГО СЕРЕДОВИЩА:
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

***ГОРБАШЕВСЬКА М.О.,**
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту та фінансів,
Маріупольський державний університет*

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Економічна безпека держави у сучасному світі – це достатньо актуальне питання, яке вивчається усіма країнами й Україна не є виключенням. Зарубіжні країни мають певний досвід проте завжди існує проблема відсутності чітких стратегічних планів розбудови економіки утворюється основа для встановлення економічної залежності країни.

Розвиток концепції безпеки на базі співробітництва пов'язане з тим, що сьогодні багато держав стурбовані не стільки проблемою захисту від військової загрози, скільки забезпеченням внутрішньої стабільності країни й регіону, де вони розташовані, і зацікавлені в стійкому економічному процвітанні. Розвиток соціального та економічного виміру й наповнення новим змістом соціальної та економічної політики призвели до інших взаємин у сфері безпеки. Мова йде не тільки про запобігання військових конфліктів, які в цей час набули локальних форм, але й про створення й розширення добре організованих зон безпеки, де безперешкодно може розвиватися всебічне співробітництво. Це підтверджується результатами еволюції організацій, покликаних регулювати міжнародні відносини [1].

Потреба удосконалення концептуального забезпечення економічної безпеки держави необхідно використовувати позитивні ознаки глобалізації для завдань соціально-економічного досвіду щодо забезпечення та розв'язання проблем економічної безпеки [2].

Більш детальне вивчення міжнародного досвіду економічної безпеки держави показує, що в контексті національної економіки визначення економічної безпеки дуже впливає на міжнародний імідж країни, тому потрібно більше уваги приділяти різним позитивним варіантам досвіду зарубіжних країн стосовно економічної безпеки. У стратегіях довгострокової перспективи розвитку національної економіки України це повинно виходити на перший план.

Не можливо повністю та одразу перенести весь зарубіжний досвід до умов України, це потрібно робити поетапно, довгостроково та вносити тільки окремі елементи, інструменти, методи, або моделі. Нам потрібно постійно враховувати рівень економічного розвитку, розвитку інститутів управління, забезпечення та контролю над безпекою, використовуючи системний підхід та порівняльний аналіз.

Головною умовою нової якості економічного зростання, як зазначено в Стратегії національної безпеки України, є забезпечення економічної безпеки шляхом, у тому числі, системної протидії організованій економічній злочинності та «тінізації» економіки на основі формування переваг легальної господарської діяльності та водночас консолідації інституційних спроможностей фінансових, податкових, митних та правоохоронних органів, виявлення активів організованих злочинних угруповань та їх конфіскації [3].

Категорія «економічна безпека держави» може трактуватися як поєднання економічної безпеки держави, тобто безпеки макrorівня, та економічної безпеки економічних суб'єктів, тобто безпеки мікрорівня. Причому і перша, і друга певний час можуть забезпечуватись окремо або навіть за рахунок одна одної. Водночас у стратегічному плані це не лише взаємопов'язані, а й неподільні поняття. Саме суперечність між безпеці двох рівнів - безпекою макrorівня і безпекою мікрорівня - якраз і визнавалася на початку ХХІ століття головною проблемою економічної безпеки України [4].

До економічної безпеки держави варто віднести ті складові елементи, які характеризують лише економічні процеси та суміжні з ними явища, це: інвестиційно-інноваційна, фінансова, зовнішньоекономічна, продовольча та енергетична безпека [5].

Розглядаючи в різних країнах поточний стан економічної безпеки потрібно виокремлювати відносно стабільні економічні системи та не досить стабільні. Наприклад, у Великобританії, Італії, Іспанії, Нідерландах, Німеччині та Франція – достатньо стабільні економічні системи, які дозволяють нам запозичити певний досвід та скористатися певними перевагами. В цих країнах все переважно зосереджено на підвищенні ефективності економіки і одночасно підтримці існуючого рівня особистої економічної безпеки своїх громадян. В інших країнах-членах ЄС (Болгарія, Польща, Румунія, Словаччина, Угорщина, Чехія) спостерігається завершення реформ так званого «початку» та перехід на більш детальну стадію стосовно реформ структури економічної безпеки.

На межі століть ЄС перетворився, по-суті, в «Європу регіонів», «Союз регіонів», в якому розробляється і активно проводиться конструктивна регіональна політика. Вона здійснюється шляхом скорочення розриву в рівнях розвитку між окремими територіями, аграрної інтеграції, регулювання підприємницької діяльності тощо. Так, зменшення розриву між різними регіонами спільноти та ліквідація відставання в розвитку найменш розвинених регіонів були однією з проголошених цілей Римського договору 1957 р. [6].

Таким чином, можна зробити наступний висновок, що економічна безпека України, її удосконалення складається з використання міжнародного досвіду формування економічної безпеки, високий рівень економічної безпеки може бути забезпечений шляхом підвищення конкурентоспроможності національної економіки, яка здатна зберігати стійкість, рівновагу, адаптуватися та підтримувати набрані темпи економічного зростання в умовах постійного впливу зовнішніх та внутрішніх загроз. Враховуючи весь зарубіжний досвід Україна має певні можливості створити свою власну концепцію економічної безпеки, з урахуванням розвитку різних інститутів управління та контролю за самою економічною безпекою та створити таку концепцію, яка спрямується на досягнення більш стійкого та ефективного розвитку своєї національної економіки.

Список використаних джерел:

1. Шемаєва Л.Г. Забезпечення економічної безпеки підприємства на основі управління стратегічною взаємодією з суб'єктами зовнішнього середовища: кол. монографія. Київ, 2009. 357 с
2. Варналій З.С., Буркальцева О.С. Економічна безпека України: проблеми та пріоритети зміцнення : кол. монографія. Київ, 2011. 299 с.
3. Про Стратегію національної безпеки України: Указ Президента України від 26.05.2015 No 287/2015. Київ. URL: <http://zakon5.rada.gov.Ua/laws/show/287/2015/paran7#n7> (дата звернення 17.11.2022).
4. Жаліло Я. Стратегія забезпечення економічної безпеки України. Пріоритети та проблеми імплементації. Стратегія національної безпеки України в контексті досвіду світової спільноти. 2001, 224 с.
5. Пастернак-Таранушенко Г. Економічна і національна безпека держави. Економіка України: наук. фах. вид. 1994. No 2. С. 51–56.
6. Коренівська Ю. Міжнародний досвід у формуванні економічної безпеки держави. URL : <https://prezi.com/4i4ugcj3vcsh/presentation/> 15 березня 2015 року (дата звернення 17.11.2022).